

Относно Паметник на моряка в гр. Варна

До капитан Леков – секретар на БАМК

Капитан Алеков,

Благодаря ви за и-мейла с проектите за паметника на моряка и молбата ви за коментар. Моля, предайте по-долния коментар на кап. Д. Димитров, който е председател на УС на Българската асоциация на морските капитани (БАМК). Онова, което ще споделя с вас и с него е, че много трудно се открива черна котка в тъмна стая, особено тогава, когато котката я няма в стаята. След като не разполагаме с идейния проект, по този начин стои въпросът с даване на мнение за нещо, за което не знаем какви изисквания са поставени. Все пак, ще се опитам да дам, доколкото е възможно, моето обективно мнение за онзи проект, който е бил избран от асоциацията ви, в която аз не членувам.

На първо място разбирам, че предпочитанието е дадено на проекта на арх. Владимир Попов, който е озаглавен „В очакване“. Като се погледне проекта, той наистина изразява точно това – очакване на завръщането на моряка от неговото семейство. С други думи, той може да се озаглави и „посрещане“. В този дух е и съпровождащият паметника стих. До тук имаме паметник на посрещачото моряшко семейство по фигури и по стих, но паметник на моряка няма. Това означава, че авторът се е плъзнал покрай темата „паметник на моряка“, но е минал в страни от нея, без да я докосне. Все пак, мисля, че идеята беше за паметник на моряка, а не за паметник на очакващото семейство. Не е необходимо морякът да присъства физически в композицията, но неговото присъствие би трябвало да е осезателно като сборен образ на моряка от военноморския, гражданския, офшорен и риболовен флот, както и яхтсмените.

Друг момент, който не изяснен в скулптурата на арх. Владимир Попов, е за кои моряци става въпрос – дали за загиналите или въобще за всички ония, които си изкарват хляба от морето. Това е съществен момент, който трябва да присъства в идейния проект и около който да се развива паметника. От проекта на арх. Владимир Попов този момент не проличава ни най-малко. Той се концентрира около посрещачите.

Вторият въпрос е за мястото на паметника. В момента то е обозначено в самата чупка на варненския вълнолом, там където последният променя посоката си на юг – *Фиг. 1* по-долу. Мястото е доста самотно, да не кажем

усойно и не привлича много посетители. Какъв е смисълът да се издига паметник на такова непосещавано и не добре видимо място?

Фиг. 1 – Мястото на паметника в началото на високата стена

Както се вижда от горната снимка, паметникът ще бъде от външната страна на вълнолома, т.е. мористо и ще бъде защитен от морето чрез нахвърляните на около 40 метра от вълнолома камъни. Върху тях се предвижда изграждане на бетонна площадка и стълбище, водещо към нивото на горната част на вълнолома. Това е голяма и доста обемиста конструктивна работа от външната страна на вълнолома, която не гарантира, че не ще бъде разрушена от няколко последователни зимни щорма – виж **Фиг. 2** по-долу. Освен това, нахвърляният каменен насип е силно денивелиран и подравняването му ще глътне много бетон.

Третият въпрос е в това, че вълноломът е изписан отвън и отвътре с графити така, както се вижда на **Фиг. 1**. С издигането на паметника на това място дали ще има риск неговият грандиозен фундамент да бъде отново изрисуван с тях, което ще наруши силно неговата естетическа стойност.

Четвъртият въпрос се заключава във факта, че на фона на огромната площадка и стълбище, както и на фона на големия бял блок върху стената на вълнолома, фигурите на посрещачите са несъразмерно малки и се губят почти

в общата перспектива на паметника и не ще бъдат видими от далечно разстояние.

Фиг. 2 – Проект на арх. Владимир Попов

Петият въпрос е кому е нужно такова дълго стихотворение за поясняване на идеята на паметника. Ако това беше паметник, създаден по конкретен исторически случай, това би било приемливо. При издигане на паметник с общозначима стойност, многословието е излишно, една строфа само и това е даже много от рода на „но що паднахте тук, деца бурливи....“

Шести въпрос – при това ансамблово съчетание на паметника, увенчан с висок огромен бял блок, върху който са кацнали две сравнително непропорционално разположени фигури, каква естетична и притегателна стойност ще има паметника? Не е ли това едно разхищение на средства и материали за второстепенен фон или фундамент? Не може да има грандиозен фон и на него да са кацнали две малки фигурки като мушички – погледнете отново **Фиг. 2**.

Що се отнася до останалите проекти, те са достатъчно наивни и навярно далече от идейния проект, поради което не бих желал да ги обсъждам. Те са просто извън класацията.

Пишещият тези редове публикува в „Морски вестник“ две статии ([7 април 2015 г. Морски паметници - 1](#); [9 април 2015 г. Морски паметници - 2](#)), които са коментари по темата, но изглежда нито Българската асоциация на морските капитани, нито Българската морска камара не ги е чела и на събранието на 18.06.2015 г. участващите членове на Българската асоциация на морските капитани гласуваха като папагалчета за проекта на арх. Владимир Попов. Е, нека да е тъй, ако някой трябва да вземе парите. А морската идея, кучетата я яли.

P.S.

Докато авторът на тази статията обикаляше около предложеното място за паметник на моряка, окото му падна на новоразвиващите се площи за обществен отдых на корабни места № 2 и № 3 в Пристанище Варна-изток. Там, на показаната снимка на **Фиг. 3**, се развива едно място с кръгово движение, където кръгът е окантован с бордюри и площта е запълнена с павеа.

3. Кръгът зад оградата на мястото на старата Морска гара

Предвид на бъдещото ползване на това място като такова за отдих, един съизмерим паметник на моряка в центъра на кръга ще бъде изключително подходящо, посещавемо и видимо от публиката. Ето защо, моето предложение за паметник на моряка е именно на това място, ако не може да се намери по-добро.

Не знам защо не може да се намери по-добро място за паметника на моряка, на когото Варна дължи много за своя просперитет. Идеалното място би било на мястото на слънчевия часовник с формата на мътеща чайка при входа на морската градина. Слънчевият часовник може спокойно да отиде някъде около астрономическата обсерватория с махалото на Фуко. Това е не само мое мнение, но и на покойния ми и високоуважаван преподавател от Техникума по корабостроене и корабоплаване Димитър Симеонов.

В крайна сметка, всеки е свободен да си мисли както си иска и аз не се опитвам да натрапвам нищо тук. Всичко казано по-горе е едно частно мнение, което е основано на дългия житейски и професионален опит. Нека отговорните институции да си вземат решението, като не забравят, че сметката се плаща от общината, т.е. от джоба на всеки един от нас.

Орлин СТАНЧЕВ, MNI (Member of the Nautical Institute, London),

капитан от далечно плаване,
независим морски консултант,

Варна

20.06.2015 г.